

2016-08-22

Till Arbetsmarknadsdepartementet

Yttrande över Ett nytt ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn och unga (Dnr A2016/01307/1)

Remissvar från Föreningen Sveriges socialchefer, FSS

Socialtjänsten i Sverige har ett tydligt ansvar för att ta emot ensamkommande barn. Socialtjänsten ansvarar för deras introduktion till det svenska samhället i samarbete med andra inom kommunen. Socialtjänsten ska också säkerställa att dessa barns behov tillgodoses och att de har bra uppväxtvillkor under placeringstiden.

Det är viktigt för kommunerna att socialtjänsten lyckas med sitt uppdrag för att de som har kommit till Sverige ska kunna integreras i det svenska samhället och bli självständiga och självförsörjande i framtiden – och inte minst bidra till utvecklingen av det svenska samhället.

Förslaget som framgår av promemorian om ett nytt ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn och unga innebär omfattande omställningsarbete för kommunerna och många ensamkommande barn som hinner att fylla 18 år under asyltiden.

I promemorian fastslås att staten ansvarar för finansieringen av mottagande av ensamkommande barn och unga. Det framgår även att "Utformningen av de nya ersättningarna till kommunerna bör täcka kostnaderna för de uppgifter som kommunerna sedan tidigare har ansvarat för". Föreningen Sveriges socialchefer (FSS) förväntar sig därmed att staten ersätter alla kostnader som kommunerna kommer att ha, dels för mottagandet av de ensamkommande barnen dels för själva omställningsarbetet, under den tid som kommer att behövas för att socialtjänsten inom kommunerna ska hinna ställa om till det nya ersättningssystemet.

Det anses som positivt att förbättra mottagandet av ensamkommande barn vad gäller ett förenklat regelverk och att minska den administrativa bördan, men det behövs en betydligt längre omställningstid än endast några månader då förslaget innebär en stor förändring.

FSS ställer sig positivt till att i större omfattning införa schablonersättningar, då det nuvarande återsökningssystemet är krångligt och administrativt krävande. Ersättningsnivåerna måste dock ligga på en nivå som täcker kommunernas kostnader för mottagande av ensamkommande barn, vilket de föreslagna schablonerna inte bedöms göra.

FSS anser att några av de förslag som delges i denna promemoria inte överensstämmer med barnperspektivet och att det finns risk att enskilda barn och ungdomar kommer att drabbas negativt om förslagen genomförs. Det finns en stor risk att kommunerna genom socialtjänsten inte kommer att kunna ge de

ensamkommande barnen och de unga vuxna det stöd som de behöver för att snabbt kunna etableras i samhället och bli välmående vuxna.

FSS erfar att långt ifrån alla 16–17-åringar är mogna för att bo på ett stödboende. Många som under 2015 placerades i familjehem eller stödboende, har visat sig behöva HVB. De långa handläggningstiderna hos Migrationsverket, de nya tidsbegränsade uppehållstillstånden samt svårigheter att återförenas med sina föräldrar riskerar att påverka barnens psykiska hälsa negativt. FSS anser att dessa barn kommer att behöva mycket vuxenkontakt under de första åren i Sverige för en chans till god integrering.

FSS anser att det är olämpligt ur ett barn- och integrationsperspektiv att som huvudregel överföra asylsökande barn som fyllt 18 år till en vuxenförläggning och avbryta pågående insatser från socialtjänsten. Det finns ett antal ungdomar som har börjat få en strukturerad vardag och fungerande skolgång men är i fortsatt behov av socialtjänstens insatser som stöd. Skolgången för dessa ungdomar kommer sannolikt att avbrytas i och med flytt till en förläggning. Detta kan ha negativa konsekvenser på ungdomens mående samt möjligheter till att fortsätta med studier. Det kan i längden försvåra ungdomens möjlighet till att bli självförsörjande.

Att det nya ersättningsystemet ska träda i kraft redan den 1 januari 2017 är alldeles för tidigt. Att förutsättningarna med kort varsel ändras är anmärkningsvärt och det saknas en djupare analys av hur detta ska ske på bara några månader. Det alltför snabba omställningsarbetet är negativt ur ett barnperspektiv och för socialtjänstens del skulle det innebära ytterligare påfrestningar då man under kort tid måste lägga extra resurser på själva omställningsarbetet. Socialtjänsten är redan mycket ansträngd och personalbristen i landet är påtaglig.

Sammanfattningsvis anser FSS att ett tydligare barnperspektiv måste genomsyra förslaget, omställningstiden måste vara längre samt att flera av schablonersättningsnivåerna måste ses över inför ett eventuellt införande.

För Föreningen Sveriges socialchefer

Karl Gudmundsson, ordförande